

[25. 1.]

VERSLAG DER COMMISSIE.

De vroegere stukken zijn gedrukt onder: **151** der zitting 1882-1883, **53** der zitting 1883-1884, (alleen omslag), **48** der zitting 1884-1885, (alleen omslag), en **36** 2de zitting 1884-1885.

Naar aanleiding van het onderzoek van dit ontwerp van wet in de afdelingen der Kamer en door de Commissie van Rapporteurs, is het navolgende Verslag opgemaakt en aan de Regeering medegedeeld.

§ 1. Door een deel der Commissie werden, naar aanleiding van dit ontwerp, de artt. 38 en 39 van het Wetboek van Strafrecht ter sprake gebracht. De opmerking werd gemaakt, ook in de afdelingen met aandrang besproken, dat het wenschelijk scheen op deze bepalingen terug te komen, waartoe de nog te behandelen novelle op dat wetboek gereede aanleiding gaf. Eene wijziging in den zin van de artt. 66 en 67 Code Pénal scheen daarbij wenschelijk. Voor zoover bekend, had de toepassing dezer artikelen hoogst zelden aanleiding tot moeilijkheid gegeven. De rechter onderzocht daarbij, of het begane feit aan het kind kon worden toegerekend, en of straf of opzending naar een verbeterhuis moest worden opgelegd, aan wel of het kind aan zijne nabestaanden kon worden teruggegeven.

De nieuwe bepaling werd geacht de toepassing van een doctrinair denkbeeld te zijn, die aan een kind, tot zijn tiende jaar, straffeloosheid verzekerde voor elk feit, dat net zou begaan. Voor de meest voorkomende gevallen, politieovertredingen, zou zelfs geene macht bevoegd zijn straffend tusschenbeide te treden. Het beschadigen van boomen en plantsenen, het werpen met steenen naar paarden of naar de glasruiten van particulieren of winkels en vele dergelijke baldadigheden, zouden voortaan straffeloos kunnen geschieden. Hierop wenschte men terug te komen. Een kind van minder dan tien jaren weet dikwijls zeer goed dat het misdooft, wanneer het gemeentelijke en andere verordeningen overtreedt. In zoodanig geval geene straf op te leggen, scheen door niets gerechtvaardigd.

§ 2. Afgescheiden van bovenstaande beschouwingen, ontmoetten de bepalingen tot uitvoering van art. 38 van het Wetboek van Strafrecht door de Regeering voorgesteld, bij de Commissie van Rapporteurs weinig bijval. Men erkende, dat in de Memorie van Toelichting met volkomen juistheid de aard en de bedoeling der bepaling van art. 38 van het Wetboek van Strafrecht wordt geschetst. Een feit, gepleegd door een kind beneden den ouderdom van tien jaren, is niet strafbaar; het kind wordt te dier zake niet strafrechtelijk vervolgd. Het Strafwetboek neemt, zooals de Memorie van Toelichting te recht doet uitkomen, als *praesumptio juris et de jure* aan, dat alle oordeel des onderscheids bij het kind ontbreekt, en dat aan strafvervolgning niet te denken valt. Waar vooraf vast staat, dat geen strafbaar feit aanwezig kan zijn, heeft de tusschenkomst van den strafrechter geen zin.

Wanneer niettemin de wet de plaatsing van zoodanig kind in een rijksopvoedingsgesticht wegens een feit, dat op zichzelf in de termen der strafwet valt, toelaat, dan draagt die plaatsing — zooals de Regeering mede te recht doet uitkomen — geenszins het karakter eener straf, maar geschiedt dit in het belang van het kind, dat in den regel ten gevolge van verwaarloozing het feit gepleegd heeft, en in het belang van de maatschappij, hetwelk vordert dat het kind onschadelijk gemaakt, en tevens, door middel van eene opvoeding van Staatswege, door plaatsing onder eene soort van Staatsvoogdij, aan verder verderf ontrukkt worde. Daarom is de wet uitgegaan van het beginsel, dat

zeifs de schijn eener strafvervolgning behoort te worden vermeden, en heeft het de kennisneming der daarbij bedoelde zaken uitdrukkelijk aan den burgerlijken rechter opgedragen.

Heeft echter de Memorie van Toelichting de bedeeeling van art. 38 en het karakter der plaatsing zeer juist weergegeven, het mag Letwijfeld worden, of de uitwerking van het beginsel, of de voorschriften ter uitvoering van de bepaling, daarmede wel gelijken tred houden. Waarom, zoo mag gevraagd worden, wanneer men zelfs den schijn eener strafvervolgning wil vermijden, de geheele strafprocedure overgenomen? Waarom niet eerder te rade gegaan met de burgerlijke behandeling in analoge gevallen? De Regeering zegt, de civielrechtelijke procedure en bewijsvoering beoogt slechts het vinden der *formeele* waarheid, terwijl het groote belang, aan de plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht verbonden — zoo van het kind, dat gedurende geruimen tijd aan zijne omgeving wordt onttrokken en ten wiens aanzien beslist wordt, dat het een feit begaan heeft hetwelk voor oudere personen een misdrijf zou opleveren, als voor den vader of voogd, wiens macht over het kind wordt verkort — waarborgen voor *materieele* waarheid vordert, dezelfde waarborgen, welke voor eene veroordeeling tot straf zouden worden vereischt.

Is het echter juist, dat *in civilibus* alleen de formeele waarheid wordt gezocht? Is het juist, met name voor het personenrecht? Wordt in zake minderjarigheid, voogdij, curateele, burgerlijken stand, echtscheiding enz. niet naar materieele waarheid en naar de behartiging van het welbegrepen belang der personen gestreefd? Behoort niet ook deze plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht eigenaardig in het personenrecht, en zou daarbij de civiele procedure, en wel de eenvoudige, volontaire, niet moeten gevolgd worden? Zijn de opsluiting van een minderjarige op verzoek van vader, moeder of voogd, de ontzetting uit de voogdij, de plaatsing in een krankzinnigengesticht niet evenzeer ingrijpend in de persoonlijke rechten, als de plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht, en zou het niet rationeel zijn ten deze eene behandeling te kiezen in den geest van die, welke is voorgeschreven voor evengemelde beslissingen? Eene eenvoudige behandeling in raadkamer, waarbij veel aan het beleid van den rechter wordt overgelaten en weinig formaliteiten worden voorgeschreven, liever dan het geheele strafproces, met al zijne, tot in de uiterste onderdeelen omschreven formaliteiten, nog vermeerderd met eene in ieder geval verplichte verdediging?

Na ernstige overweging is de Commissie van Rapporteurs eenparig tot de overtuiging gekomen, dat in deze eene eenvoudige, volontaire, civielrechtelijke jurisdictie het meest zou strooken, zoowel met de bedoeling van art. 38 van het Wetboek van Strafrecht, als met den aard van het onderwerp.

Ten einde hare beoelening hieromtrent aan de Regeering te doen blijken, heeft de Commissie hare denkbeelden in een twaalftal artikelen saamgevat, die zouden kunnen dienen om de algemeene bepaling en § 1 van het ontwerp te vervangen, en welke artikelen aan het eind van dit Verslag zijn opgenomen. Ook dan nog zal evenwel het bezwaar blijven bestaan, waarop in § 1 werd gewezen, dat een kind beneden de tien jaar voor het plegen van feiten, in den regel strafbaar als overtredingen, niet kan worden gestraft.

§ 4. De Commissie van Rapporteurs zou er ten slotte prijs op stellen, dat, indien ten minste bij de Regeering daartegen geen overwegend bezwaar bestaat, het advies van den Raad van State aangaande dit ontwerp ter kennisneming aan de Kamer werd overgelegd.

Ten opzichte van het ontwerp zelf werden de navolgende opmerkingen gemaakt.

§ 1. Bepalingen tot uitvoering van art. 38 voor zoover den last tot plaatsing in het rijksopvoedingsgesticht betreft.

Art 3.

De verwijzing, in dit artikel, naar eenige voorschriften van het Wetboek van Strafvordering, terwijl bij de bepalingen

omtrent het hooger beroep (art. 17), de cassatie (art. 20) en in de artt. 24-26 wederom naar dat wetboek verwezen wordt, scheen één lid der Commissie niet wenschelijk. Beter kwam het hem voor, in dit artikel te bepalen dat het *geheele* Wetboek van Strafvordering in deze materie van toepassing is, behoudens de noodige uitzonderingen, welke hier ter plaatse zouden kunnen worden opgenomen. Het ontwerp zou daardoor eene aanmerkelijke vereenvoudiging ondergaan.

Mocht dit denkbeeld geen ingang vinden, dan zouden althans de artt. 5 en 6 kunnen vervallen, wanneer aan art. 3 een tweede lid werd toegevoegd van dezen inhoud:

»Bij de behandeling der zaak geldt hetgeen is voorgeschreven ten opzichte van den verdachte, ten opzichte van het kind.»

Art. 4.

Eerste lid. Waarom wordt hier niet, zoo werd gevraagd, aan den officier van justitie de bevoegdheid gegeven tot voorloopige plaatsing van het kind onder toezicht van een ander, behoudens bekrachtiging door de rechtbank binnen een korten termijn?

»Onder het toezicht van een ander gesteld.» Wellicht zal in de meeste gevallen geen geschikt persoon kunnen gevonden worden, om zich met dat toezicht te belasten en de verantwoordelijkheid daarvan op zich te nemen. Daarom scheen het beter, eene uitdrukking te bezigen, waarbij de huizen van bewaring niet zijn uitgesloten. Men verwees hierbij naar de terminologie van art. 357, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, en van art. 15 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96) tot regeling van het Staatstezicht op krankzinnigen, en merkte op, dat volgens art. 3, 2°, der gestichtenwet van 3 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 3) de huizen van bewaring o. a. uitdrukkelijk bestemd worden tot opening van hen, wier vastzetting krachtens rechterlijke uitspraak of beslissing geschiedt.

Ook meente men, dat de bevoegdheid van den officier tot teruggave van het kind uit den aard der zaak volgt, en niet uitdrukkelijk behoort te worden vermeld. De redactie kan alsdan vereenvoudigd worden.

Laatste lid. De redactie dezer alinea kan vereenvoudigd worden, door de woorden achter »toegelaten» te doen vervallen en te vervangen door de navolgende bepaling:

»De last tot in bewaring stelling kan ten allen tijde, het openbaar ministerie gehoord, worden ingetrokken.»

Art. 5.

Zie bij dit en het volgend artikel de tweede opmerking bij art. 3. Men achtte het ook buitendien wenschelijker, de gewone bevoegdheid van den officier, om zonder voorafgaande vergunning der rechtbank voorloopige informatieën in te winnen, te laten bestaan.

Art. 6.

Ook de beperking van de bevoegdheid tot huiszoeking tot de woning, waarin het kind verblijf houdt, scheen niet aanbevelenswaardig.

Art. 7.

De woorden: »hetzij .... rechter-commissaris» kunnen, naar de meening der Commissie, als overbodig vervallen. Het scheen toch onnoodig te vermelden, op welke gronden het oordeel van den officier berust. De meerderheid der Commissie wenschte voorts de woorden: »verzoekt hij.... plaats hebben» te vervangen door: »verzoekt hij verwijzing naar de rechtbank». In den eersten regel van het volgend artikel zou dan in plaats van »dagbepaling» moeten worden gelezen: »verwijzing», hetgeen ook meer overeenkomt met de gewone proesorde. De minderheid zou deze verandering minder in overeenstemming achten met het beginsel van art. 38 Wetboek van Strafrecht, zooals dat ook door de Regeering is toegelicht, volgens welke toelichting zelfs de schijn van een strafproces zooveel mogelijk moet worden vermeden.

Naar het oordeel van een deel der Commissie zou het voorts de voorkeur verdienen, het eerste lid van art. 8 te doen vervallen, en reeds hier ter plaatse als tweede lid op te nemen eene bepaling van den volgenden inhoud:

»Deze vordering wordt gedaan binnen het jaar na het tijdstip waarop het feit is begaan.»

Daaruit zou vanzelve de niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie volgen, wanneer de vordering na dien termijn werd ingesteld, en zouden herhalingen als die van art. 8, eerste en laatste lid, worden vermeden.

Art. 8.

Mocht het eerste lid van dit artikel komen te vervallen, dan zal de aanhef van het tweede behooren te luiden:

»De rechtbank weigert de gevraagde dagbepaling (of: verwijzing, zie ad art. 7), indien zij» enz.

Het laatste lid zou, bij aanneming van de aan het slot der opmerking bij het vorig artikel bedoelde bepaling, overbodig worden, en kan zelfs aanleiding geven tot misverstand ten aanzien van het tijdstip, waarop de termijn van één jaar aanvangt.

Art. 9.

Eene minderheid der Commissie wees er op, hoe deze bepaling ten gevolge kan hebben, dat een kind, hetgeen, wanneer het geen medeplichtigen had gehad, door den burgerlijken rechter zou zijn vrijgesproken of ontslagen van rechtsvervolging, ten gevolge van de uitspraak, tegen anderen door den strafrechter gewezen, zou moeten worden veroordeeld. In elk geval zou het voorschrift daarom aldus moeten luiden, dat de schorsing in geen geval ten nadeele van het kind zal kunnen strekken.

De meerderheid merkte daartegen op, dat in het burgerlijk geding in elk geval nog zal moeten bewezen worden, dat *het kind* het feit gepleegd heeft. Ook zou, wanneer geene schorsing plaats had, de mogelijkheid bestaan, dat het kind reeds naar een opvoedingsgesticht ware opgezonden, terwijl later een *non liquet* werd uitgesproken. Hoe men dus over het tweede lid denke, in elk geval zal schorsing noodig zijn.

Art. 10.

Eerste en tweede lid. Terwijl één lid der Commissie tegen de hier voorgestelde verplichte verdediging geen bedenking had, kon de groote meerderheid zich niet vereenigen met deze bepaling, welke een nieuwen last op den advocatenstand zal leggen. Zij meende, dat de behartiging van de belangen van het kind in deze zonder bezwaar aan de rechtbank kon worden toevertrouwd. De verplichte verdediging zou bovendien ten gevolge hebben, dat ten opzichte van een kind beneden de tien jaren, hetwelk in zijn eigen belang naar een rijksopvoedingsgesticht zal worden gezonden, meer waarborgen zouden worden genomen dan in sommige gevallen tegenover een kind van tien tot zestien jaren, dat correctioneel terecht staat. De ambtshalve toevoeving behoort dan ook, naar het oordeel van de meerderheid der Commissie, te vervallen.

Laatste lid. Hoewel er tegen de benoeming van een bewindvoerder bij ontstentenis van een vertegenwoordiger gewichtige bezwaren — in de eerste plaats de moeilijkheid, dat een geschikt persoon, geheel vreemd aan het kind, die taak op zich neme — zijn aan te voeren, schijnt deze toch in het systeem der Regeering behouden te moeten blijven. Immers het ontwerp gaat uit van het beginsel, dat het kind geen partij is, en er behoort dus iemand te zijn aangewezen om zijne rechten waar te nemen, bijv. in hooger beroep te komen, waartoe volgens art. 16 de raadsman de bevoegdheid mist. Mocht, volgens den wensch van de meerderheid der Commissie, de verplichte bijstand komen te vervallen, dan zal de bewindvoerder in geen geval kunnen worden gemist.

Art. 11.

Tweede lid. De Commissie stelt voor, de woorden:

»die . . . . . behandeld», te vervangen door: »gevestigd binnen het arrondissement».

Artt 12 en 13.

De Commissie achtte het wenschelijk, ook de oproeping en het verhoor van het kind imperatief te stellen, daar toch alleen hierdoor de rechter een bepaalden indruk omtrent het kind kan verkrijgen. Voorts keurde zij het niet goed, dat aan de verklaringen van het kind onvoorwaardelijk alle bewijskracht wordt ontzegd; het oordeel daarover kon, naar zij meende, zonder bezwaar aan de prudentie des rechters worden overgelaten.

Op grond van het bovenstaande stelt de Commissie ten opzichte van de artt. 12 en 13 de navolgende wijzigingen voor:

In het eerste lid van art. 12 worden achter »zaak» ingelascht de woorden: »met het kind».

Het eerste en tweede lid van art. 13 vervallen.

Het laatste (nu eenige) lid van art. 13 luidt:

»Indien het kind tegenwoordig is, wordt het door den rechter verhoord. Aan de gerechtelijke of buitengerechtelijke verklaringen van het kind kan hij zoodanige bewijskracht toekennen, als hij zal vermeenen te behooren.»

Art. 15.

In het derde lid van het volgend artikel wordt den vertegenwoordiger het recht tot hooger beroep toegekend, wanneer bij het vonnis is aangenomen dat het kind het feit heeft begaan, zels indien de plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht niet is bevolen. De Commissie zag de noodzakelijkheid van hooger beroep, wanneer tegen het kind geenerlei maatregel is bevolen, niet in. Daarom kwam het haar wenschelijk voor, bij dit artikel te bepalen, dat de rechter zich onthoudt van eene beslissing aangaande het al of niet bewezene van het feit, wanneer hij geene termen vindt om de plaatsing in een gesticht te bevelen.

De Commissie stelt daarom voor, als tweede lid van art. 15 deze bepaling op te nemen:

»Indien echter de rechtbank van oordeel is, dat er geene termen tot plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht bestaan, onthoudt zij zich van eene beslissing aangaande de overige punten.»

Art. 16.

Eerste lid. Sommigen zouden het beter achten, deze bepaling, en eveneens art. 18, te doen vervallen, en eenvoudig te vermeiden, dat geen verstek wordt verleend. Anderen zagen in het behoud dier bepalingen geen bezwaar.

Derde en vierde lid. In het systeem der Commissie betreffende het voorgaand artikel behoort in plaats hiervan te worden gelezen:

»Hooger beroep wordt alleen toegelaten tegen de beschikkingen der rechtbank, waarbij de plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht is bevolen.»

In hetzelfde systeem behoort het recht van appèl van den officier te vervallen, daar de rechtbank, wanneer zij de plaatsing weigert, niet over het feit beslist.

Art. 17.

Eerste lid. Ingeval de vertegenwoordiger van het kind niet bij de uitspraak tegenwoordig is geweest, behoort de hierbedoelde termijn, naar het oordeel der Commissie, te loopen van den dag, waarop het vonnis is beteekend.

Tweede lid. »Opgeroepen om.» Lees, in verband met het opgemerkte bij de artt. 12 en 13: »opgeroepen om met het kind.»

De laatste drie leden van het artikel kunnen in het systeem van de meerderheid der Commissie betreffende de verplichte verdediging vervallen.

Vgl. voorts ad art. 3.

Art. 19.

Eerste lid. Men vroeg of, op het voetspoor van art. 389, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering en in het systeem van het ontwerp, ook de raadsman hier niet behoort vermeld te worden?

Tweede lid. Naar het oordeel der Commissie kan deze bepaling vervallen, daar het onnoodig scheen, waar het geene strafzaak geldt, cassatie in het belang der wet toe te laten.

Blijft het voorschrift bestaan, dan zullen, wanneer de voorgestelde wijziging ten opzichte van art. 15 wordt aangenomen, de woorden: »dat . . . . . of» moeten verdwijnen, en behoort in plaats van »zijne plaatsing» te worden gelezen: »de plaatsing van het kind».

Art. 20.

Wordt het recht van cassatie ook aan den raadsman toegekend, dan zal hij ook in het eerste lid van dit artikel moeten genoemd worden.

De redactie van het artikel kan eene aanmerkelijke vereenvoudiging ondergaan, door achter het eerste lid te doen volgen:

»met dien verstande, dat overal waar van den veroordeelde gesproken wordt, zulks van toepassing zal zijn op den vertegenwoordiger»,

en het tweede en derde lid te doen vervallen.

Vgl. voorts ad art. 3.

Art. 21.

Volgens sommiger oordeel is dit voorschrift in strijd met art. 156, tweede lid, der Grondwet, bepalende, dat de terechtzittingen openbaar zijn, behoudens de uitzonderingen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid, door de wet vast te stellen. Van geen van beide kan hier, naar hunne meening, sprake zijn. Omtrent de tweede voorwaarde zal wel geen twijfel bestaan, en het kan ook niet beweerd worden, dat de openbare orde bij deze procedure, waar het uitsluitend het belang van het kind, niet dat van het publiek geldt, steeds zal gemoeid zijn. Deze leden achten het dan ook meer overeenkomstig de Grondwet, de beoordeeling der wenschelijkheid van al of niet openbaarheid bij dit wetsontwerp aan den rechter over te laten.

Hiertegen werd door anderen opgemerkt, dat deze bepaling geheel strookt met de toelichting op het ontwerp en de bedoeling van art. 38, welke medebrengt, dat zelfs de schijn eener strafvervolgung moet vermeden worden. In zoverre is voorzeker de openbare orde bij dit voorschrift betrokken. Bovendien volgt uit de woorden der Grondwet, dat het aan den wetgever staat te bepalen, wanneer hij het in het belang der openbare orde wenschelijk acht van den regel af te wijken.

Art. 23.

De redactie ook van dit artikel is hoogst gewrongen. Eene minderheid der Commissie achtte het bovendien overbodig, daar het niets anders schijnt te bevatten dan de bepaling, dat alleen in het geval, waarin geen genoegzaam licht over de zaak verspreid is en de rechtbank een nader onderzoek kan bevelen, dat nader onderzoek mag plaats hebben, hetgeen reeds volgt uit art. 8, tweede lid, *in fine*.

De meerderheid achtte het behoud der bepaling wenschelijk, als bevattende eene sanctie van den rechtsregel: *non bis in idem*.

Artt. 24—26.

Men vergelijk hierbij het aangeteekende ad art. 3. Ook buitendien was de meerderheid der Commissie van oordeel, dat deze drie artikelen zonder bezwaar tot één enkel zouden kunnen saamgevoegd worden.

Art. 25.

Wanneer achter het eerste lid van dit artikel gevoegd worden de woorden: »met dien verstande dat hetgeen aldaar

gezegd wordt van den beklaagde, toepasselijk is op het kind en zijn vertegenwoordiger," kan het laatste lid vervallen.

Art. 26.

Hier geldt dezelfde opmerking, als bij het voorgaande artikel.

De redactie kon ook overigens verkort worden, wanneer de in het eerste lid viermaal voorkomende uitdrukking »ten aanzien" zooveel mogelijk werd vermeden.

§ 2. Bepalingen tot uitvoering van de artikelen 38 en 39 voor zoover het ontslag uit het rijksopvoedingsgesticht betreft.

Art. 29.

Eerste lid. Uit het opschrift van § 2 blijkt, dat in dit artikel ook begrepen zijn de kinderen van tien tot zestien jaren, die ingevolge art. 39 van het Wetboek van Strafrecht in een opvoedingsgesticht geplaatst worden. Het scheen echter de voorkeur te verdienen, dit in het artikel zelf te vermelden, door achter »rechtbank" in den derden regel te plaatsen de woorden: »overeenkomstig art. 38 of 39 van het Wetboek van Strafrecht."

Voorts werd opgemerkt, hoe wel is waar uit art. 30 blijkt, dat het verzoek of de vordering tot ontslag van het kind wordt uitgesproken door dezelfde rechtbank, welke de plaatsing heeft bevolen, maar dat art. 29 daaromtrent niets bevat. Duidelijkheidshalve wenschte de Commissie daarom in den vierden regel, in plaats van »rechtbank", te lezen: »denzelfden rechter". Ook in de artt. 37 en 38 van het Wetboek van Strafrecht wordt die uitdrukking gebezigd.

Tweede en derde lid. De redactie dezer bepalingen is zeer omslachtig. De beide alinea's zouden gevoegelijk tot ééne enkele kunnen worden vereenigd. In het derde lid zullen ook buitendien de woorden »die..... wijzigen" kunnen vervallen. Immers de daarin vervatte bevoegdheid behoeft niet uitdrukkelijk vermeld te worden.

De oproeping van het kind zal groote bezwaren kunnen ten gevolge hebben, terwijl het nut er van door de meerderheid der Commissie in geenen deele werd ingezien. Immers zal eene kortstondige kennismaking met het kind de rechtbank niet voldoende in staat stellen te beoordeelen, of ontslag al dan niet wenschelijk is. Het inwinnen van inlichtingen bij den directeur van het gesticht is naar het oordeel der meerderheid voldoende. De minderheid daarentegen zag geen bezwaar in dit voorschrift, te meer daar het facultatief is.

Vijfde lid. De woorden dezer alinea: »samengesteld uit drie leden", en later: »samengesteld uit vier leden", hebben, na het tot stand komen der wijzigingen in de Wet op de Rechterlijke Organisatie, geene reden van bestaan meer. Zij behooren dus te vervallen. Ten gevolge daarvan zal de redactie dezer alinea vereenvoudigd kunnen worden, door in plaats van de woorden, volgende op: »worden behandeld", in den derden regel, te lezen: »door dezelfde kamer, die de plaatsing heeft bevolen".

Laatste lid. Men vroeg, hoe naar aanleiding van dit artikel van een geding in cassatie sprake kon wezen, daar het derde lid van art. 12 niet toepasselijk verklaard en ook geene andere nietigheid bedreigd is. Deze alinea, en dus ook het laatste lid van art. 30, kunnen derhalve naar het oordeel der Commissie vervallen. In ieder geval achtte men cassatie tegen dergelijke beschikkingen der rechtbank niet aanbevelenswaardig.

Art. 30.

Tweede lid. In verband met de laatste opmerking, naar aanleiding van het voorgaande artikel, kunnen de slotwoorden dezer alinea: »met ..... leden", vervallen.

Omtrent het laatste lid, zie het aangeteekende bij het laatste lid van art. 29.

§ 3. Bepalingen aan de twee vorige paragrafen gemeen.

Art. 31.

In ééne afdeeling werd het denkbeeld verdedigd, dat de hier bedoelde kosten zooveel mogelijk op de ouders of voogden van het kind behooren verhaald te worden, daar deze toch veelal de oorzaak zullen zijn, dat de plaatsing in een gesticht noodig was. Hiertegen werd opgemerkt, dat waar de Staat zich de vaderlijke macht over het kind grootendeels aantrekt, ook de Staat de daaraan verbonden kosten behoort te dragen.

Art. 32.

Tweede lid. Naar welken maatstaf, zoo werd gevraagd, zullen de salarissen van den tijdelijken bewaarder in art. 4, en van den bewindvoerder in art. 10 bedoeld, worden bepaald?

Zooals in § 2 der algemeene beschouwingen is opgemerkt, kan de Commissie van Rapporteurs zich met den door de Regeering gevolgden weg ter uitvoering van art. 38 van het Wetboek van Strafrecht moeilijk vereenigen. Zij onderwerpt daarom, ter vervanging van de artt. 1—28 van het ontwerp, de navolgende bepalingen aan het oordeel der Regeering.

§ 1. Bepalingen tot uitvoering van art. 38 voor zoover den last tot plaatsing in het rijksopvoedingsgesticht betreft.

Art. 1

In de gevallen, waarin het Wetboek van Strafrecht de plaatsing van een kind in een rijksopvoedingsgesticht toelaat wegens feiten, begaan voor dat het den leeftijd van tien jaren heeft bereikt, kan de last daartoe, binnen een jaar nadat die feiten zijn begaan, gevorderd worden door den officier van justitie bij de rechtbank van het arrondissement:

- 1º. waarin het kind woont,
- 2º. waarin het verblijf houdt, of
- 3º. waarin het feit is begaan.

Wordt de kennisneming der zaak gelijktijdig aan meer dan eene van de drie genoemde rechtbanken onderworpen, zoo blijft, met uitsluiting van de overige, die rechtbank bevoegd, welke bij de bovenstaande rangschikking vroeger is geplaatst.

Art. 2.

Ten aanzien van de opsporing van de in het vorig artikel bedoelde feiten en de voorloopige informatiën gelden de voorschriften van het Wetboek van Strafvordering, met dien verstande, dat hetgeen wordt voorgeschreven ten opzichte van den verdachte geldt ten opzichte van het kind, en dat in de plaats van de voorloopige aanhouding bij ontdekking op heeter daad, door den betrokken rechter-commissaris, officier of hulpofficier van justitie kan worden bevolen dat het kind voorloopig onder behoorlijk toezicht in verzekerde bewaring worde gesteld.

Het bevel vervalt, wanneer het niet binnen drie dagen door de rechtbank is bekrachtigd.

Gelijk bevel kan in elken stand der zaak door de rechtbank worden verleend op vordering van den officier van justitie.

Het bevel der rechtbank geldt, behoudens verlenging, voor niet langer dan ééne maand, en kan door de rechtbank steeds worden ingetrokken.

Hangende appèl en cassatie blijft het bevel van kracht.

Art. 3.

Wanneer de zaak tot genoegzame klaarheid is gebracht, en er naar het oordeel van den officier van justitie grond bestaat tot plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht, dient hij zijne daartoe strekkende vordering met de stukken bij de rechtbank in.

Art. 4.

Indien ter zake van hetzelfde feit tegen andere personen eene strafrechtelijke vervolging wordt ingesteld, wordt de behandeling der zaak geschorst totdat de strafrechter zal hebben beslist.

De rechtbank zal aan de uitspraak van den strafrechter zoodanige kracht toekennen, als zij zal meenen te behooren.

Art. 5.

Alvorens te beschikken, zal de rechtbank, tenzij reeds dadelijk van oordeel, dat de vordering niet voor toewijzing vatbaar is, het verhoor bevelen van het kind, van zijn wettigen vertegenwoordiger, van de getuigen en van alle andere personen, wier verhoor noodig voorkomt.

De oproeping wordt beteekend door een deurwaarder of dienaar van de openbare macht. In die van het kind en zijn vertegenwoordiger wordt het feit vermeld.

Bij niet-verschijning van de in het eerste lid bedoelde personen kan de rechtbank een bevel van medebrenging verlenen.

Art. 6.

Na afloop der verhooren zal de rechtbank op de conclusiën van het openbaar ministerie bij gemotiveerde beschikking uitspraak doen.

Indien het feit voldoende is gebleken en valt onder die, welke in art. 38 van het Wetboek van Strafrecht zijn omschreven, en de rechtbank van oordeel is dat er termen bestaan tot plaatsing van het kind in een rijksopvoedingsgesticht, zal zij de vordering toewijzen voor zoodanigen tijd, als zij met inachtneming van gemeld artikel zal meenen te behooren.

Art. 7.

De beschikking, waarbij de plaatsing is bevolen, zal aan het kind en zijn vertegenwoordiger worden beteekend.

Art. 8.

Het kind en zijn vertegenwoordiger zullen binnen acht dagen na de beteekening van het bevel daartegen bij verzoekschrift aan het hof, in te dienen ter griffie der rechtbank, die het vonnis gewezen heeft, in hooger beroep kunnen komen.

Art. 9.

Indien het hof de beschikking der rechtbank bekrachtigt, of de plaatsing voor een anderen tijd gelast, kunnen het kind en zijn vertegenwoordiger daartegen beroep in cassatie doen binnen acht dagen nadat 's hofs beschikking hun is beteekend.

Art. 10.

De cassatie wordt aangeteekend bij verzoekschrift aan den Hoogen Raad, houdende middelen, in te dienen ter griffie van het hof.

De Hooge Raad doet, zonder dat beteekening aan de wederpartij of oproeping van partijen plaats vindt, uitspraak op de conclusiën van het openbaar ministerie.

Art. 11.

De opneming in het rijksopvoedingsgesticht geschiedt tegen overlegging van een extract van de beschikking, waarbij de plaatsing is bevolen.

Art. 12.

Waar in deze paragraaf gesproken wordt van de recht-

bank, het hof of den Hoogen Raad, wordt daarmee bedoeld de raadkamer voor burgerlijke zaken der colleges.

Toelichting.

Na hetgeen betreffende het ontwerp der Regeering is opgemerkt, schijnen de nieuw voorgestelde bepalingen weinig toelichting te behoeven. Het navolgende zij naar aanleiding daarvan opgemerkt.

Art. 5, eerste lid. Met de uitdrukking *wettigen vertegenwoordiger* wordt bedoeld hij, die de vaderlijke macht of de voogdij uitoefent, of aan wien, zooals bijv. ten opzichte van kinderen, wier ouders in Oost-Indië vertoeven, dikwijls geschiedt, op wettige wijze de waarneming der belangen van het kind is opgedragen.

De bedoeling is voorts, den rechter ten opzichte van het bewijs volkomene vrijheid te laten, en ook de bepalingen omtrent beëdiging, verschooning, wraking van getuigen enz., in het Wetboek van Strafvordering voorkomende, hier ter plaatse uit te sluiten. Ook werd verplichte toevoeging van een raadsman, op de naar aanleiding van art. 10 van het Regeeringsontwerp ontwikkelde gronden, niet noodig geacht. De bevoegdheid van den minderjarige, om zich door een raadsman te doen bijstaan, zooals die ter zake van faillissement en ontzetting uit de voogdij wordt aangenomen, blijft hierdoor natuurlijk onverkort.

Artt. 8—10. De verplichting van den griffier bij de rechtbank, om de stukken betreffende de zaak aan den procureur-generaal bij het hof, en die van den griffier bij het hof, om die stukken aan den procureur-generaal van den Hoogen Raad te doen toekomen, schijnt niet uitdrukkelijk in de wet behoeven te worden vermeld.

DE RANITZ.

KIST.

RUYS VAN BEELENBROEK.

VAN BLOM.

HUBER.

Op dit Verslag werd het navolgende antwoord van de Regeering ontvangen.

§ 1. Wat er ook zij van de bewering van een deel der Commissie, dat de bepaling van art. 38 van het Wetboek van Strafrecht de toepassing van een doctrinair beginsel zou zijn, waarop moest worden teruggekomen, moet de ondergeteekende herinneren dat bij het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht door hem met volkomene overeenstemming van den Raad van State en de Commissie van Rapporteurs voor dat wetsontwerp als beginsel is aangenomen, om thans slechts die wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht te maken, welke door den Minister MODDERMAN aan de Eerste Kamer uitdrukkelijk zijn toegezegd, voordat door deze Kamer het Wetboek werd aangenomen.

Voor andere wijzigingen acht men den tijd eerst dan gekomen, wanneer de ervaring de gebreken aan het licht heeft gebracht, welke nog in het Wetboek mochten zijn overgebleven. De ondergeteekende moet dus bezwaar maken in eene principieele discussie te treden over het beginsel, dat aan art. 38 ten grondslag ligt. Trouwens die bespreking zou ook niet op hare plaats zijn bij een wetsontwerp, dat de uitvoering van dat artikel moet regelen.

§ 2. De ondergeteekende, die het oorspronkelijk ontwerp niet heeft ingediend, is der Commissie erkentelijk voor hare opbouwende critiek. Blijkens het hierbij overgelegd gewijzigd wetsontwerp heeft hij zich met de denkbeelden van de Commissie vereenigd.

Alleen geeft hij in overweging, in de artt. 1 en 6 niet

te spreken van » de gevallen waarin het Wetboek van Strafrecht de plaatsing toelaat », omdat bij art. 7 van het ontwerp, regerende de invoering van dat Wetboek, wordt voorgesteld om in rijksbelastingzaken de plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht ook nog in andere gevallen toe te laten, zoodat het met alleen de artt. 38 en 39 zijn die dit ontwerp beheerschen. Eene meer algemeene uitdrukking in de voormelde artikelen kwam nem daarom wenschelijk voor.

Om diezelfde reden zijn de considerans van het wetsontwerp en de opschriften der §§ 1 en 2 mede gewijzigd.

§ 3. Met machtiging des Konings zijn het advies van den Raad van State met de daarbij behorende afzonderlijke adviezen en het rapport van den Minister MODDERMAN betrekkelijk die stukken aan de Kamer overgelegd.

Art. 29 (nu art. 13), eerste lid. Aan de bedoeling der Commissie is door de gewijzigde redactie voldaan.

Ook hier scheen het, met het oog op art. 7 der invoeringswet, wenschelijk de vermelding van de artt. 38 en 39 achterwege te laten.

Tweede en derde lid. Door deze beide alinea's in één te verenigen zou de redactie te gewrongen en onduidelijk worden.

De woorden »die . . . . wijzigen» zijn geroyeerd.

Met het oog op het facultatieve van het voorschrift zou de ondergeteekende de bepaling omtrent de oproeping van het kind gaarne willen behouden. Het kan in vele gevallen wenschelijk zijn dat de rechtbank, alvorens het ontslag te gelasten, het kind voor zich ziet en met hem spreekt.

Het vierde lid kan naar de meening van den ondergeteekende wel worden gemist. In hetgeen voorafgaat is reeds bepaald, dat de oproeping op een bekwamen termijn moet plaats hebben; in de wijze hoe zij zal plaats hebben kan wel eenige vrijheid worden gelaten. Dat de medebrenging van het kind kan worden gelast spreekt wel vanzelf, omdat dit nog in hechtenis is.

Vijfde lid (thans vierde lid). Deze alinea is overeenkomstig het voorstel der Commissie gewijzigd.

Laatste lid. Deze alinea is vervallen.

Art. 30 (nu art. 14).

Tweede lid. Aan de wuiken der Commissie is gevolg gegeven.

Art. 31 (nu art. 15). De ondergeteekende vereenigt zich met het antwoord, dat in eene afdeeling op de aldaar tegen dit artikel gerezen bedenking is gegeven.

Art. 32 (nu art. 16). Deze vraag is door het vervallen der artt. 4 en 10 mede vervallen.

De Minister van Justitie,
DU TOUR VAN BELLINCHAVE.

Zoals uit de Beantwoording van dit Verslag blijkt, heeft de Regeering aan het hoofdbezwaar der Commissie bereidwillig toegegeven. De Commissie acht derhalve de openbare beraadslaging over het hierachter gevoegd gewijzigd ontwerp van wet genoegzaam voorbereid.

Alleen zoude zij meenen dat in overeenstemming met de wijze van procederen in het gewijzigd ontwerp ten aanzien der plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht aangenomen, bij het ontslag uit het gesticht de geheele behandeling en beslissing in raadkamer behoort te geschieden, hetgeen ook zonder bezwaar kan plaats hebben ten aanzien van kinderen wier plaatsing door den strafrechter is bevolen.

In verband daarmee stelt de Commissie voor, in art. 13 te doen vervallen den tweeden volzin van het tweede, den laatsten volzin van het vierde, en het zesde lid;

het derde en vierde lid tot één enkel lid te vereenigen; in het vijfde lid van het artikel, zooals het door de

Regeering wordt voorgesteld, in plaats van de woorden » worden . . . . rechtbank », te lezen » worden in raadkamer behandeld en beslist door dezelfde rechtbank » enz.; in het laatste lid, in plaats van » die vonnissen » te lezen » de beslissing ».

Het artikel zou alsdan luiden als volgt:

Het ontslag uit het Rijksopvoedingsgesticht vóórdat de tijd verstreken is gedurende welken het kind ingevolge de uitspraak van den burgerlijken of den strafrechter daarin zou moeten verblijven, kan door denzelfden rechter worden bevolen op de vordering van den officier van justitie of op verzoek van den vertegenwoordiger van het kind.

De officier van justitie, het ontslag vorderende, levert zijn daartoe strekkend requisitoir, met de stukken, welke hij noodig acht over te leggen, bij de rechtbank in, die bij eenvoudig appointment op het requisitoir, de oproeping gelast van den vertegenwoordiger tegen een bekwamen termijn om op de vordering te worden gehoord. De rechtbank kan ook de oproeping van het kind gelasten.

Het verzoek van den vertegenwoordiger geschiedt bij een door hem ondertekend verzoekschrift. Het wordt door de rechtbank gesteld in handen van den officier van justitie, ten einde daarop verslag te doen en zijn gevoelen aan de rechtbank kenbaar te maken. De rechtbank kan, alvorens op het verzoek te beslissen, de oproeping gelasten tegen een bekwamen termijn zoowel van den vertegenwoordiger als van het kind.

Vorderingen of verzoeken tot ontslag van kinderen uit het Rijksopvoedingsgesticht worden in raadkamer behandeld en beslist door dezelfde rechtbank, die de plaatsing heeft bevolen.

Tegen de beslissing is geen hooger beroep toegelaten.

De Commissie vleit zich, dat bij de Regeering er geen bezwaar tegen bestaan zal artikel 13 alsnog in bovenstaanden geest te wijzigen.

Vastgesteld den 22sten September 1885.

DE RANITZ.

KIST.

RUYS VAN BEERENBROEK.

VAN BLOM.

HUBER.

[25. 2.]

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILLEM III, KONING.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is, bepalingen vast te stellen tot uitvoering van de artikelen 38 en 39 van het Wetboek van Strafrecht en van de verdere wettelijke bepalingen betreffende de plaatsing van kinderen in een Rijksopvoedingsgesticht;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze: